

Helsingborgs kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

2023-02-10

1 (22)

Dnr-2022:7094

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Västra
Ramlösaskolan F-6 i Helsingborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Västra Ramlösaskolan F-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Västra Ramlösaskolan F-6 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen, årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen/slutbetyg samt för diskussioner med lärare utifrån analysen i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **16 augusti 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:7094) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Västra Ramlöskolan F-6 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn utifrån ett brett underlag skaffar sig en nulägesbild av skolan, vilken ligger till grund för relevanta utvecklingsinsatser och resursfördelningen. Vidare har rektorn skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen. Rektorn ser också till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Granskningen visar dock att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas.

Uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder

Skolinspektionens granskning visar att rektorn utifrån ett brett underlag skaffar sig en nulägesbild av skolan, vilken ligger till grund för relevanta utvecklingsinsatser och resursfördelningen. Av inskickat material och intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar kunskapsresultaten, undervisningens genomförande och arbetet med värdegrundsuppdraget. Lärarna fyller i omdömen och/eller betyg i lärplattformen fyra gånger per år. Underlag till analysen av kunskapsresultaten omfattar bland annat ämnesbedömningar, resultat från genomförda bedömningsstöd, screeningstester, resultat från nationella prov och betyg. Utifrån underlaget diskuterar arbetslagen resultaten tillsammans med specialpedagog eller biträdande rektor. På dessa möten diskuteras både framgångsfaktorer och utmaningar och resultaten kopplas till bland annat frånvaro och undervisningsmetoder. Rektorn följer också upp och analyserar resultaten tillsammans med ledningen och i ledningsgruppen samt på EHT-möten. Analysen görs på både grupp- och individnivå och består av jämförelser över tid samt mellan årskurser, klasser och ämnen. Utöver

kunskapsresultaten följer rektorn upp undervisningens genomförande och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen, dels direkt via verksamhetsbesök då rektor och framför allt biträdande rektorer regelbundet observerar lektioner, men även genom löpande möten med elevhälsan, anti-mobbningsgruppen, värdegrundsgruppen, på APT, medarbetarsamtal och genom resultat på elevenkäter och lärarnas halv- och helårsutvärdering.

Utifrån uppföljningen av skolans resultat har rektorn i sin analys identifierat två övergripande utvecklingsområden som skolan har formulerat om till verksamhetsmål för läsåret 2022/2023. Det första verksamhetsmålet är att alla elever ska känna sig trygga och sedda under hela skoldagen. Detta mål grundar sig på resultaten av elevenkäter som visat att det finns elever som känner sig otrygga. Det andra verksamhetsmålet, som handlar om att alla elever ska känna sig utmanade och stimulerade efter sina förutsättningar, har identifierats utifrån bland annat helårsutvärderingen som visat att det pedagogiska ledarskapet ser för olika ut och att skolan behöver utveckla metoder för att stimulera och få eleverna nyfikna på undervisningen. Verksamhetsmålen har sedan brutits ner till konkreta aktiviteter som lärarna ska arbeta med i klassrummet och i arbetslagen. Utöver dessa två utvecklingsområden har rektorn sett att de genomsnittliga betygspoängen i matematik har gått ner över tid och att det i nuvarande årskurs 6 finns elever som behöver mer stöd för att kunna uppnå målen. Därför har rektorn initierat insatser för att möta de berörda eleverna och stötta lärarna. Rektorn berättar att de måste jobba mer förebyggande i de lägre årskurserna så de inte hamnar i reaktiva insatser i årskurs 6 för att rädda godkända betyg. Från och med januari 2023 får skolan två nya speciallärare och därmed kommer rektorn att kunna fördela fler specialpedagogiska resurser till de lägre årskurserna. I ett led att tidigt upptäcka svårigheter i matematik har en förstelärare också fått ett nytt uppdrag kring just matematik och analys av nationella proven i årskurs 3 för att kunna ringa in vilka områden i matematik som eleverna inte klarar och som lärarna behöver ägna mer tid åt.

Av inskickat material framgår att resursfördelningen i möjligaste mån sker efter elevernas behov. Rektorn beskriver att hen förhåller sig till skollagen och har elevfokus samtidigt som hen har en ekonomi att förhålla sig till. Utgångspunkten är att en utbildad pedagog ska kunna hantera en elevgrupp på 25 elever men om det finns elever med specifika behov och åtgärdsprogram sätter rektorn in extra resurser. Exempelvis har en klass fått extraresurser i form av två utbildade pedagoger. Av intervjuer med rektorn och pedagogisk personal framgår också att skolan fokuserar på fler resurspersoner på lågstadiet för att tidigt kunna möta elevernas behov och jobba förebyggande. Rektorn säger att resursfördelningen följs upp på EHT, genom konsultationsmöten mellan lärare och EHT, på arbetslagsmöten, på medarbetarsamtal och i kommunikation med vårdnadshavare. Vidare berättar rektorn att resursförändringar sker utifrån

dessa uppföljningar och hen ger flera exempel på sådana omfördelningar. Exempelvis har omfördelningar gjorts så resurspersoner enbart varit kopplade till raster eller till vissa ämnen eller så har resurser omfördelats när eleverna blivit äldre och behoven minskats. En annan förändring som har skett utifrån lärarnas önskemål är att årskurs 1 fått egna klasslärare medan de tidigare hade flera lärare. Detta medför att inte alla lärare i årskurs 1 har ämnesbehörighet i alla ämnen de undervisar i men skolan har ändå prioriterat den här resursfördelningen utifrån behovet lärarna ser i att skapa trygghet för eleverna i årskurs 1.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att rektorn har avsatt tid och skapat en mötesstruktur på skolan för att möjliggöra lärares samverkan sinsemellan och med skolans elevhälsoteam. Lärarna är uppdelade i arbetslag och har arbetslagsmöte varje vecka under ledning av arbetslagsledare. Syftet med dessa möten är bland annat att implementera skolans verksamhetsmål. Arbetslagsledare har i sin tur arbetslagsledarmöten tillsammans med ledningen (rektorn och två biträdande rektorer) två gånger i månaden och arbetslagsledarna fungerar som en länk mellan lärarna och ledningen. Varannan måndag har pedagogerna så kallad pedagogisk måndag där de i olika konstellationer arbetar med kollegialt lärande. Just nu är fokus på differentierad undervisning och i det arbetet medverkar också specialpedagog och speciallärare. Därutöver har EHT konsultationstid med pedagoger eller arbetslag varje vecka. På dessa träffar har pedagoger möjlighet att få stöd med olika elevärenden eller utmaningar i klassrummet. Rektorn berättar att ledningen deltar regelbundet på arbetslagsmötena och pedagogiska måndagar och att hen gör bedömningar av i vilken mån det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen genom lektionsbesöken, medarbetarsamtalen och EHT-mötena.

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga. Rektorn har organiserat skolenheten på ett sätt som gör ansvarsfördelningen tydlig. Organisationen består av bland annat av ledningen, ledningsgrupp, skolutvecklingsgrupp, arbetslagsledare och arbetslag som alla har en tydlig roll. Rektorn berättar att skolan har olika rutiner som tillämpas av lärarna, bland annat rutiner för kränkingsanmälningar, för när och hur bedömningar ska läggas in i lärplattformen och för hur pedagoger kan få stöd av elevhälsan. Rektorn säger också att ny personal informeras om arbetssätt och rutiner och att de just nu i elevhälsoteamet får flera nya medarbetare och att de i samband med det diskuterar strukturen och grunderna så att kom-

munikationen ska fungera. Lärarna berättar också att skolutvecklingsgruppen har formulerat visionsord för skolan ”vi vågar, vi lär, vi kan – tillsammans” och att alla ska jobba utifrån det målet. Alla lärare som undervisar i årskurs 1 till 6 är legitimerade men de lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga i får stöd av legitimerade lärare i arbetslaget och i vissa fall har de fått kompetensutbildningar i svenska, matematik och engelska via högskolan. Rektorn försäkrar sig om att det sker ett samarbete pedagoger emellan genom att titta på lärarnas grovplaneringar.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Av det inskickade materialet och intervju med rektorn framgår att rektorn visserligen följer upp verksamhetens resultat utifrån kön men att hen inte har gjort någon djupare analys av skillnaderna mellan könen. Skolverkets statistik för årskurs 6, vårterminen 2022, visar att de genomsnittliga betygspoängen är högre för flickor än pojkar i alla ämnen, förutom i idrott och hälsa. Även vid en jämförelse över tid ligger flickornas genomsnittliga betygspoäng högre än pojkarnas, i alla ämnen. Rektorn berättar att de i analysen hittills inte har fokuserat på detaljnivå utan mest har tittat på måluppfyllelse och då kunnat konstatera att fler pojkar än flickor inte når målen och att det är något de behöver titta mer på. Vidare berättar rektorn och lärare att uppföljningen av upplevelsen av trygghet visat att fotbollsplanen upplevs som ett otryggt område med flest incidenter och att det oftast är pojkar som är inblandade. Detta medför att flickor inte vågar vara med. Rektorn och lärare säger att de gemensamt har diskuterat olika lösningar, bland annat olika tider för flickor och pojkar att spela fotboll men att de, med hänsyn till elever som är osäkra på sin könsidentitet, valt att inte dela upp fotbollstiderna utifrån kön. Lärarna berättar också att det i uppföljningen har kommit fram att flickor på mellanstadiet i högre grad än pojkar upplever att skolan inte förebygger mobbning och att de därför har startat ett anti-mobbningsteam som går runt till klasserna i åk 3-6 för att prata om mobbning. Lärarna säger också att det i samband med värdegrundsarbetet har visat sig att pojkarnas jargong blivit tuffare och att personalen vid olika tillfällen diskuterat det. Av intervjuer med eleverna framgår att lärarna diskuterar normer relaterade till kön i undervisningen och i samband med värdegrundsarbetet. Vissa elever på mellanstadiet uttrycker dock att de upplever en skillnad i bemötande av lärarna beroende på om man är flicka eller pojke, exempelvis upplever de att pojkar får fler tillsägelser. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elevhälsan att även om de, utifrån sina respektive uppdrag, integrerar frågor om jämställdhet i undervisningen och diskuterar könsnormer på förekommen anledning så finns det inte någon gemensam plan för hur man på skolan ska jobba med jämställdhet. Även av intervju med rektorn framgår att rektorn för närvarande inte leder något systematiskt arbete för att verka för jämställdhet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn följer upp skillnader ifråga om kön i resultaten saknas ett strategiskt, medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

I enlighet med 1 kap. 5§ skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som mänskolinivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Enligt läroplanen (Lgr 22) ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår vidare att sättet skolan organiserar utbildningen, på hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma elevernas föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹ Vidare framgår av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.² Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det

¹ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

² Lgr 22, 2.1 Normer och värden

övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar och planerar för hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan. Ett sådant strategiskt arbete kan exempelvis ta sin utgångspunkt i ett tydligare fokus på analys av skolans resultat utifrån ett könsperspektiv. Ett strategiskt arbete kan också vara att rektorn i medarbetarsamtal har frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen eller att rektor ger skolans värdegrundsgrupp i uppdrag att ta fram gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektorn bör också följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektorn behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. För att detta ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. För att jämställdhetsarbetet ska fungera väl behöver rektorn också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete sker, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner, samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

³ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad och målfokuserad undervisning så att eleverna förstår vad de ska göra och lära sig. Undervisningen är i huvudsak varierad och lärarna ger eleverna stöd så att de förstår uppgifterna, kommer igång med arbetet och bibehåller sitt engagemang. Granskningen visar också att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende samt för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Därtill ger lärarna eleverna möjlighet att reflektera över olika frågor och sitt eget lärande. Vidare visar granskningen att lärarna använder olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna samt att lärarna låter elevernas synpunkter påverka undervisningens genomförande.

Målfokus, variation och lärarstöd

Granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad och målfokuserad undervisning så att eleverna förstår vad de ska göra och lära sig. Av det sammantagna underlaget framgår att undervisningen har en gemensam struktur med en inledning, genomgång, ett logiskt flöde i uppgifterna och en tydlig avslutning. Rektorn och lärare säger att de, i enlighet med verksamhetsplanens mål, har arbetat i sina arbetslag med att tydliggöra lektionens mål och undervisningsramar. Lärarna berättar att de på ett likartat sätt arbetar med genomgångar, tydliggörande av mål i början av lektionen eller ett arbetsområde, att de har en tydlig arbetsgång på tavlan samt bildstöd. De berättar även att de förklarar syftet med arbetsmomenten för eleverna men att det kan se olika ut i olika ämnen och årskurser. Även Skolinspektionens lektionsobservationer visar att lärarna berättar vad som eleverna förväntas arbeta med och på fyra lektioner står det även i punktform på tavlan och ibland med bildstöd. På en av de observerade lektionerna förklarar läraren målet med lektionen både muntligt och skriftligt. I samtliga klassrum finns dagens schema med bildstöd på tavlan.

Granskningen visar vidare att undervisningen i huvudsak är varierad och att lärarna ger eleverna stöd så att de förstår uppgifterna, kommer igång med arbetet och bibehåller sitt engagemang. Lärarna berättar att de varierar undervisningen, dels genom ett genomtänkt upplägg av skoldagen med en variation av ämnen, men också genom att under varje lektion ha en balans mellan olika typer av aktiviteter, uppgifter och arbets sätt. Exempelvis säger lärarna att de varierar mellan muntliga och skriftliga uppgifter och mellan analoga och digitala läromedel samt att de varvar genomgångar med diskussioner och arbete enskilt, i par eller i grupper. Eleverna berättar att lärarna ofta har en genomgång och att de därefter arbetar såväl enskilt som i par och i grupper. Även de lektioner som Skolinspektionen har besökt består av olika moment såsom gemensam genomgång, lärarlett arbete samt diskussioner och övningar i grupp och par. Några lektioner består också av enskilt arbete eller praktiskt arbete. Rektorn säger dock att hen kan se att inte alla elever får en varierad undervisning och att skolledningen därför diskuterar vikten av variation i undervisningen med arbetslagen samt att speciallärare ger stöd där det behövs. Vidare framgår av lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever att lärare går runt i klassrummet för att se till att alla elever förstår och kommer igång med arbetet. Om någon eller några inte förstår, upprepar och förklarar läraren instruktionen igen, antingen i helklass eller för enskilda individer. Eleverna berättar att de räcker upp handen och att läraren då kommer och förklarar, hjälper dem vidare med ledande frågor, eller modellerar i de praktiska ämnen. Lärarna berättar också att de ger ett generellt stöd genom de tydliga instruktionerna och en genomtänkt klassrumsplacering som gör att eleverna kan hjälpa varandra.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende samt för att stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Av intervju med lärare framgår att eleverna redan sedan förskoleklass är bekanta med ordet "förväntningar" och att lärarna tydliggör dem genom att berätta för eleverna vad de förväntar sig att eleverna ska hinna med eller fokusera på under lektionen. Lärarna berättar också att de uppmuntrar elever som tvivlar på sin egen förmåga genom att exempelvis bekräfta att något kan vara svårt till en början men att man ändå kan nå ett bra resultat. Lärarna framhåller även vikten av att motivera eleverna och stärka deras självförtroende. De säger att de exempelvis ger berömmande och framåtsyftande kommentarer, ger kontinuerlig feedback under arbetets gång och visar goda exempel på hur eleverna har utvecklats över tid eller tydliggör för eleverna vad det var som gjorde att de lyckades. Även eleverna säger att lärarna ger uppmunrande kommentarer och tror på att de kan klara uppgifterna. Under de observerade lektionerna ger samtliga lärare bekräftande kommentarer och positiv respons samt på vissa lektioner även framåtsyftande respons. På en av lektionerna tycker en elev att

uppgiften är svår och då säger läraren att eleven visst klarar det och klappar hen på axeln. På en annan lektion uttrycker en elev missnöje över sitt eget alster och läraren uppmuntrar eleven genom att säga att det visst är bra.

Av inskickat material och intervjuer med rektorn och lärare framgår vidare att ett av skolans verksamhetsmål är att alla elever ska känna sig utmanade och stimulerade efter sina förutsättningar. Just nu arbetar lärarna med "differentierad undervisning" och rektorn berättar att målet är att väcka nyfikenhet och stimulera alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna ger i intervju flera exempel på hur de anpassar både innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp eller enskilda individer. Till elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling finns svårare läromedel eller uppgifter i flera ämnen. I ett ämne och årskurs finns en lektion i veckan som är uppdelad i olika nivågrupperingar för att kunna hjälpa de elever som behöver det och för att kunna utmana elever med spetskompetens. Lärarna säger också att de inte alltid utgår från samma uppgifter till alla elever utan att vissa elever får anpassade uppgifter direkt. Eleverna berättar att de har sina individuella mål och att läraren ibland utformar uppgifter utifrån de målen. De säger också att de har läromedel på olika nivåer i några ämnen och att elever som ligger långt före i sin kunskapsutveckling får andra uppgifter. På de observerade lektionerna finns både exempel på att elever får extrauppgifter i olika svårighetsgrad och andra utmaningar men på en lektion ska eleverna som snabbt blir klara invänta de andra eleverna.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera över olika frågor och sitt eget lärande. Lärarna berättar att eleverna regelbundet får reflektera över sin arbetsinsats och vad de lärt sig genom exit-tickets och andra skriftliga och muntliga frågeställningar. I flera årskurser använder sig lärarna också av en reflektionsbok där eleverna varje fredag får reflektera över veckan som gått. Lärarna beskriver också hur de tillsammans med eleverna tittar tillbaka och beskriver processen, återkopplar och synliggör för eleverna vad de har lärt sig. Även eleverna berättar att de arbetar med en reflektionsbok och att de både på värdegrundstiden (en regelbunden lektion utifrån värdegrundsarbetet) och i samband med vissa enkäter har pratat om hur de lär sig bäst. De säger även att de får diskutera olika frågor och argumentera för sina åsikter i undervisningen, exempelvis i samband med grupparbeten. Utöver de reflektionsmöjligheter som ges i olika undervisningssituationer lyfter både lärare och elever också utvecklingssamtalen som ett tillfälle då eleverna får reflektera över sitt lärande. På de observerade lektionerna förekommer övningar och uppgifter där eleverna kan reflektera över sitt eget lärande. Exempelvis repeterar eleverna på en lektion sina kunskaper

om kroppen genom att de får skriva vad de kan om ämnet på en digital anslagstavla. Tavlan visas på skärmen inför hela klassen och på så vis kan alla ta del av varandras kunskaper. På en annan lektion arbetar eleverna med kamratbedömning av varandras texter och ska först skriva "two stars and a wish", vilket innebär att eleverna skriver två positiva saker och en sak som man kan utveckla, för att därefter parvis diskutera texterna.

Vidare visar granskningen att lärarna använder olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna samt att lärarna låter elevernas synpunkter påverka undervisningens genomförande. Rektorn berättar i intervju att kommunens enkät och andra undersökningar visar att eleverna känner sig delaktiga och att både lärare och elever uppskattar graden av delaktighet ungefär lika. Hen berättar också att de visserligen inte har något gemensamt arbetssätt på skolan kring hur de ska arbeta med elevinflytande men att mentorerna och arbetslagen har en viktig roll i att göra eleverna delaktiga. Lärare berättar att de kontinuerligt lyssnar på eleverna och försöker anpassa sin undervisning efter elevernas önskemål och intressen och de ger även olika exempel på hur de arbetar för att ge elever inflytande över undervisningen. I NO- och SO-ämnena arbetar lärarna exempelvis systematiskt inför varje arbetsområde med att kartlägga elevers förförståelse och låta eleverna berätta om vad de vill lära sig mer om för att i slutet av området utvärdera vad de har lärt sig. Flera årskurser har också en önskelåda och lärarna skapar med jämna mellanrum lektioner utifrån den. Lärarna berättar även att eleverna regelbundet kan påverka redovisningssätt, examinationsform, arbetssätt och arbetsmetoder, exempelvis genom att få välja hur de vill ta till sig kunskapen; via film, muntligt osv. Lärarna lyfter också vikten av att synliggöra för eleverna när de har fått inflytande och lärarna upplever att det gör stor skillnad för upplevelsen av delaktighet. När det gäller utvärderingen av undervisningen säger flera elever att de ibland använder sig av "tummen upp, tummen ner" och att de även svarar på frågor om undervisningen i vissa enkäter. Lärarna uppger att de dels har korta, kontinuerliga utvärderingar i form av bland annat exit-tickets, "tummen upp, tummen ner", skålar med gröna, gula och röda lappar eller korta skriftliga frågor om vad som upplevs som svårt eller vad de vill göra mer av, men att de även har utvärderingar i slutet av arbetsområden, terminen och inför utvecklingssamtal. Lärarna berättar vidare att elevernas utvärdering av undervisningen är ett underlag i den fortsatta planeringen och de ger olika exempel på hur de har ändrat sin planering och undervisning, bland annat genom anpassade genomgångar då utvärderingar visat att eleverna inte hängt med. Rektorn berättar att hen kan se att vissa pedagoger eller arbetslag jobbar strukturerat och systematiskt med olika utvärderingsmetoder men att det också finns lärare som inte gör det. På två av de observerade lektionerna berättar

läraren hur eleverna kommer att få inflytande inför kommande prov eller arbetsområde. På en lektion säger läraren att hen upplever att många elever är stressade och att de som vill kan få göra provet vid ett senare tillfälle och på en annan lektion berättar läraren att nästa arbetsområde handlar om musikskapande och att eleverna då får välja att skapa musik digitalt eller med hjälp av ett instrument.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att det pågår ett samlat och riktat arbete på skolan för att skapa och bibehålla studiero som också involverar eleverna. Skolan har också ett medvetet arbete för att skapa en trygg skolmiljö genom såväl förebyggande och främjande som åtgärdande insatser.

Skolans arbete för att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att det pågår ett samlat och riktat arbete på skolan för att skapa och bibehålla studiero som också involverar eleverna. Skolans arbete med studiero omfattar såväl främjande och förebyggande som åtgärdande insatser. Av samtliga intervjuer framgår att det främjande och förebyggande arbetet omfattar såväl förhållningssätt som den pedagogiska miljön. Värdegrundsarbetet på skolan utgår från gemensamma trivseregler som går under benämningen "STAR" och står för *Samarbete, Ta ansvar och visa gott uppförande, Alltid göra sitt bästa* och *Respektera sig själv och andra*. STAR-reglerna är väl synliga i hela skolan och eleverna har varit involverade i att ta fram dem bland annat genom att de har gjort exempelvideos på vad reglerna innebär. Skolan arbetar med det relationella förhållningssättet och ledarskapet i klassrummet och arbetslagen jobbar med strukturer och ordning kopplat till undervisningsra-

marna. Eleverna berättar att de har klassrumsplaceringar och lämnar in mobiler i början av dagen och lärarna säger att de har jobbat med att tydliggöra olika förväntningar de har på eleverna. Eleverna ska exempelvis komma in i klassrummet på ett lugnt sätt, räcka upp handen, sitta vid sin stol och lärarna anger vilken ljudnivå som ska gälla under olika aktiviteter. Lärarna säger också att de på APT (arbetsplatsträff) pratar om olika strategier för att återföra studieron och att de arbetar enligt en konsekvens-trappa som är gemensam för hela skolan. De berättar också att eleverna känner till den och att de pratar med eleverna om varför man inte ska störa på lektionen. Eleverna berättar att lärarna använder sig av olika metoder för att återföra studieron exempelvis gör de ett tecken med fingret eller klappar händerna i en viss takt och väntar på att eleverna ska härma. Elevernas upplevelse av studiero kartläggs genom kommunens årliga elevenkät, skolans egna enkäter och frågor inför utvecklingssamtal. Rektorn säger att kartläggningarna visar att studieron upplevs som hög i alla klasser. Av Skolinspektionens elevenkät i årskurs 5 vårterminen 2022 framgår dock att 68 procent av eleverna tycker att det ibland eller ofta är så stökigt att de inte kan koncentrera sig. Eleverna i den årskursen säger i intervju att det handlar om några elever som stör arbetsron och att lärarna reagerar direkt. På de flesta lektionerna kan eleverna göra de planerade uppgifterna utan att bli störda men på två lektioner påpekar lärarna återkommande att ljudnivån är för hög. Lärarna använder sig av olika metoder för att återföra studieron. De flesta lärare ber eleverna att vara tysta eller prata i lägre samtalston eller går fram till eleverna och leder dem tillbaka till uppgiften. Några lärare räcker upp ett finger eller klappar händerna i en viss takt och väntar på att alla elever gör det samma och är tysta.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att skolan har ett medvetet och systematiskt arbete för att skapa en trygg skolmiljö och att arbetet består av såväl förebyggande och främjande som åtgärdande insatser. Av det samlade underlaget framgår att skolan har flera olika metoder för att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet. Underlagen består bland annat av kommunens trygghetsenkät, skolans skattningsfrågor inför den digitala kartläggningen, hälsosamtal i förskoleklass, årskurs 2 och 4, frågor om trygghet och trivsel inför utvecklingssamtal, uppföljning av närvaro/frånvaro via en närvarokoordinator samt uppföljning av elevärenden i anti-mobbningsteamet. Därutöver diskuterar elever och lärare elevernas upplevelse av trygghet dagligen genom att i slutet av dagen stämma av med eleverna hur dagen har varit samt genom regelbundna värdegrundsövningar på specifika värdegrundslektioner. En representant från elevhälsan säger att hen återkopplar resultaten från hälsoenkäten till mentorerna och eleverna och att hen också försöker vara mycket närvarande i klasserna. Rektorn och lärarna berättar att kartläggningarna har visat att eleverna upplever att lärarna inte ser allt som händer och att

eleverna känner sig otrygga på vissa platser, så kallade "hotspots", på skolområdet. Därför har skolan som verksamhetsmål att alla elever ska känna sig trygga och sedda under hela skoldagen. I syfte att nå målet har skolan bland annat ökat antalet rastvakter och punktmarkerat en plats, som särskilt utmärkte sig i kartläggningen, där en rastvakt ska vara närvarande under hela rasten. Det finns även rastvärdar som håller i rastaktiviteter för att fånga upp elever som annars riskerar att hamna utanför. Det främjande arbetet består, i likhet med arbetet för studiero, dels av arbetet med struktur och ordning inom undervisningsramen men även av det relationella förhållningssättet till eleverna. Lärarna beskriver att de hälsar på alla elever, pratar med dem i matsalen och korridoren och att de berättar för eleverna att de alltid kan ta kontakt med lärarna när de behöver det. Utöver det har skolan en fadderverksamhet där de blandar elever från lägre årskurser med elever från högre årskurser. I fadderverksamheten har de bland annat läsverksamhet och andra aktiviteter samt utflykter tillsammans för att de yngre eleverna ska lära känna de äldre och på det viset känna sig trygga på skolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och att hen ser till att lärare använder sig av olika bedömningsmetoder. Granskningen visar vidare att rektorn visserligen följer upp och analyserar betyg, omdömen och resultat på nationella prov i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att hen i begränsad omfattning diskuterar sin analys med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna.

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och att hen ser till att lärare använder sig av olika bedömningsmetoder. Av inskickat material och samtliga intervjuer framgår att rektorn, i sin organisat-

ion, har avsatt tid för lärarna att sambedöma och samrätta de nationella proven. Sedan många år har Helsingborgs stad anordnat gemensamma dagar för rättning av nationella prov och rektorn har sedan några år tillbaka också infört en egen sambedömningsdag på skolan inför Helsingborgs stads träffar. Då sitter ämneslärare från åk 1-3 och åk 4-6 tillsammans och sambedömer de nationella proven. Vidare styr rektorn arbetet med bedömning och betygssättning genom att anordna träffar med andra skolor inom rektorsområdet utifrån den nya läroplanen (Lgr22). Rektorn säger att lärarna känner ett behov av att diskutera den nya läroplanen och att hen därför tillsätter tid till det för att säkerställa att pedagogerna får ökad kunskap om hur man arbetar med bedömning. Av samtliga intervjuer framgår också att lärarna får möjlighet att kvalitets-säkra sina omdömen och betyg genom gemensamma diskussioner på omdömes-och betygskonferenser och i samband med kartläggings- och analysmötena. Vidare berättar lärarna att de i arbetslagen har en stående punkt om bedömning och att de diskuterar hur de tänker och om de arbetar på liknande sätt. Rektorn säger att diskussionerna om bedömning i arbetslagen styrs av lärarna själva men att hen i årskurs 6 ser till att alla betygssättande lärare och annan personal som varit betygssättande lär av varandra och att de bland annat tittar på olika filmer från Skolverket. Andra metoder för att kvalitetssäkra omdömen som framkommer i intervjuerna med lärare och elevhälsan är att lärare använder sig av bedömningsportalen och Skolverkets bedömningsstöd och att de på ämnesträffar får tid att diskutera bedömning i sina ämnen. Slutligen berättar rektorn att lärarna alltid ska ha underlag för sin bedömning och att de kan ställa frågor till hen när det behövs.

Granskningen visar vidare att rektorn visserligen följer upp och analyserar betyg, omdömen och resultat på nationella prov i syfte att identifiera eventuella avvikelser men att hen i begränsad omfattning diskuterar sin analys med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna. Av nationell statistik framgår att differensen mellan resultat på nationella prov i årskurs 6, i framförallt svenska men även i matematik, var hög våren 2022. I svenska hade 55,4 procent ett högre terminsbetyg än resultat på nationella prov och i matematik var andelen som hade högre terminsbetyg än resultat på nationella prov 22,4 procent. Av informationsinhämtningen och intervju med rektorn framgår att rektorn har uppmärksammat dessa avvikelser men att hen inte har diskuterat det med berörda lärare. Även lärarna berättar att rektorn inte diskuterar deras bedömning eller betygssättning, varken i arbetslagen eller på medarbetarsamtal. Rektorn berättar också att hen har identifierat att det finns elever som inte klarade nationella proven i matematik i årskurs 3 våren 2022, men som nu i årskurs 4 har fått godkända omdömen. Biträdande rektor, som har ansvar för det arbetslaget, har enligt rektorn tagit upp det med specialpedagogen och arbetslaget och rektorn säger att lärarna måste kunna förklara varför dessa elever når målen i nuläget.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen, årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen/slutbetyg samt för diskussioner med lärare utifrån analysen i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Granskningen visar att även om rektorn har identifierat vissa skillnader och avvikelser i lärares bedömningar och betygssättning så har hen inte en tydlig analys och förklaring till dessa. Det framgår även av intervjuer med rektorn och lärare att de visserligen diskuterar bedömning och betygssättning tillsammans i olika mötesforum men att rektorn, när hen ser vissa skillnader eller avvikelser, inte för enskilda diskussioner med lärare om deras bedömning och betygssättning.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁴ Därtill ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, utifrån det som framkommer i uppföljningen och analysen av bedömningar och betygssättning, tillsammans med enskilda lärare och lärargrupper för samtal och hittar förklaringar till skillnader och avvikelser i bedömningen och betygssättningen. Rektorn bör även tillsammans med lärarna diskutera hur dessa skillnader kan utjämnas och vilka förändringar som behövs.

⁴ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

⁵ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram allmänna råd om betyg och betygssättning. Dessa allmänna råd innehåller rekommendationer om hur lärare, rektorer och huvudmän kan arbeta för att betygen ska bli så rättvisande och likvärdiga som möjligt. Av de allmänna råden framgår bland annat att arbetet med uppföljning av betygen och betygssättningen är en del av det systematiska kvalitetsarbete som rektorn leder. Om rektorn identifierar avvikelser inom och mellan ämnen och elevgrupper är det viktigt att rektorn undersöker om dessa är motiverade eller inte⁶.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Hanne Lernout

Föredragande
Signerat av: Hanne Lernout

I handläggningen av ärendet har även Fredrik Joneman medverkat.

⁶ Skolverket (2018), Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Stockholm, s 42 ff.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 14-15 december 2022 samt den 19 december 2022 (digitalt). Besöket genomfördes av Fredrik Joneman och Hanne Lernout.

Västra Ramlösa skola är en kommunal F-6 skola i Helsingborg. På skolan går ca. 600 elever. Totalt 62 anställda (lärare och fritidspersonal). 87% med lärarlegitimation. 29% undervisar i ett ämne de saknar behörighet i. Skolledningen består av en rektor och två biträdande rektorer.